

Raport z prac zespołu zadaniowego Z2 ds. współpracy sektora ES z otoczeniem instytucjonalnym i pozainstytucjonalnym, w tym ze środowiskiem biznesu

Realizując harmonogram prac nad

wieloletnim planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w regionie,

zespół zadaniowy Z2 pracował nad określeniem najważniejszych problemów dot. sektora (ich przyczyn i skutków) oraz wskazaniem celów strategicznych Planu.

Cele ekonomii społecznej:

1. **Wsparcie grup i osób o ograniczonych możliwościach**, do uczestniczenia w życiu zawodowym, społecznym (niepełnosprawni, bezrobotni, ...).
2. **Reintegracja społeczna**/podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób wykluczonych/ zatrudnienie wspierane

Podmioty ekonomii społecznej (PES):

- A. Spółdzielnie socjalne. (SpSoc)
- B. Organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową. (OPRz)
- C. Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ).
- D. Zakłady aktywności zawodowej (ZAZ).
- E. Centra integracji społecznej (CIS).
- F. Kluby integracji społecznej (KIS).
- G. Spółdzielnie uczniowskie. (SU)
- H. Zakłady pracy chronionej. (ZPCh)
- I. Spółki non profit. (Snp)
- J. Typowe podmioty gospodarcze zatrudniające osoby niepełnosprawne (w szerokim znaczeniu niepełnosprawności). (PG)

Odbiorcy działań podmiotów ekonomii społecznej są:

- wykluczeni społecznie/zagrożeni wykluczeniem
 - niepełnosprawni,
 - bezrobotni,
 - osoby z deficytami społecznymi,
- imigranci;
- reemigranci;
- absolwenci (uczeln, szkół niższego szczebla).

Instytucje otoczenia ekonomii społecznej:

- JST (z podległymi jednostkami) – OPS, PUP, centra wsparcia III sektora;
- przedsiębiorstwa – prowadzące CSR, współpracujące i konkurujące z PES, izby gospodarcze, organizacje pracodawców;
- instytucje finansowe – PFRON;
- sejm (system prawny – ustawodawstwo krajowe);
- Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej;
- organizacje pozarządowe m.in. infrastrukturalne;
- fundusze pożyczkowe;
- sieci tematyczne – Krajowy System Usług;
- media;
- związki zawodowe;
- szkoły;
- WUP.

Pozainstytucjonalne otoczenie ekonomii społecznej:

- wolontariusze,
- rodzice osób niepełnosprawnych/wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem,
- opinia społeczna,
-

Problemy sektora Ekonomii Społecznej

Problemy w ujęciu ogólnym:

- **brak partnerskich relacji** pomiędzy administracją publiczną a podmiotami reprezentującymi ekonomię społeczną;
- zbyt duże **uzależnienie od finansów publicznych**;
- nieprofesjonalne **zarządzanie**;
- słabe **przygotowanie** do działalności rynkowej (brak analizy rynku, nieznanostwo nisz rynkowych,
- **niska innowacyjność** PES w zakresie podejmowanej działalności (w tym działalności gospodarczej);
- mała efektywność i **wysokie koszty**/nakłady (w niektórych przypadkach);
- **brak spójnej informacji i promocji produktów/usług** podmiotów ekonomii społecznej; *obecnie skupiamy się raczej na promocji ES i PES, a nie ich rynkowej oferty. Wiedza społeczeństwa na temat PES jest znikomo mała.*
- **mały udział** sektora prywatnego w ES;
- **niewystarczający kontakt między biznesem** a sektorem ES, brak kanałów komunikacji;
- **brak reprezentacji** sektora ES i poszczególnych rodzajów PES – ów;
- niespójny i zawity **system prawny**.
- **słabe oddziaływanie** na prawodawstwo/ ustawodawstwo.

Problemy w ujęciu szczegółowym:

W odniesieniu do poszczególnych typów PES, członkowie zespołu, znający specyfikę działalności, opisali występujące problemy, przyczyny oraz skutki jakie za sobą pociągają. Tabelaryczne zestawienia znajdują się na końcu niniejszego raportu w rozdziale „Problemy szczegółowe PES”.

A. SPÓŁDZIELNIE SOCJALNE **SpSoc**

- **nieprofesjonalne zarządzanie**
- brak dostępu do finansowania
- brak skutecznego/efektywnego systemu wsparcia (m.in. na początku działalności)

B. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE **OPRz**

- **nieprofesjonalne zarządzanie**
- niski poziom zaufania (m.in. w relacjach organizacje pozarządowe a instytucje zewnętrzne)
- zawiłości otoczenia prawnego
- brak dywersyfikacji źródeł przychodów

C. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ **WTZ**

- **Niedostosowane do realiów prawo** (m.in. rozporządzenie z 2004 r.)
- brak społecznej informacji i promocji ES
- brak działań rozwojowych

D. ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ **ZAZ**

- problemy prawne
- nieterminowe przekazywanie środków z Urzędu Marszałkowskiego
- nadmierna biurokracja

E. CENTRA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ **CIS**

- wysokie koszty działalności
- trudności komunikacyjne (np. w relacjach OPS a JST)
- trudności z pozyskiwaniem nowych zleceń
- słaba współpraca z lokalnymi pracodawcami/ brak dostępu do wolnego rynku pracy

Opracowania wymagają jeszcze poniższe PES:

F. Kluby integracji społecznej (KIS).

G. Spółdzielnie uczniowskie (SU).

H. Zakłady pracy chronionej (ZPCh).

I. Spółki non profit (Snp).

J. Typowe podmioty gospodarcze zatrudniające osoby niepełnosprawne (w różnym znaczeniu tego słowa) (PM).

Analiza SWOT dla poszczególnych typów PES

Członkowie zespołu w grupach tematycznych przedyskutowali mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia różnych podmiotów ekonomii społecznej. Arkusze analizy części PES (SpSoc, OPRz, WTZ, ZAZ, CIS) znajdują się w załączniku „Analiza SWOT PES”.

Uzupełnienia wymaga analiza SWOT dla: Klubów integracji społecznej (KIS), Spółdzielni uczniowskich (SU), Zakładów pracy chronionej (ZPCh), Spółek non profit (Snp), Typowych podmiotów gospodarczych zatrudniających osoby niepełnosprawne (w różnym znaczeniu tego słowa) (PG).

Wnioski główne

1. **Współpraca** sektora ES z otoczeniem, aby miała miejsce, wymaga **wyłonienia reprezentacji**.
2. **Aktualizacja prawa** spowoduje usunięcie wielu barier rozwojowych – wojewódzki zespół powinien kierować propozycje zapisów poszczególnych reprezentacji PES do gremiów ustawodawczych, m.in. w porozumieniach ponadregionalnych.

Cele dla Planu

1. **Budowa systemu włączania** niewykorzystanego **potencjału** ludzi i instytucji do pełniejszego zaspokajania potrzeb społecznych (zapał i determinacja **wolontariuszy**, synergia wynikająca ze **współpracy instytucji**).
2. **Podnoszenie świadomości** społecznej / biznesu / administracji w zakresie potrzeb społecznych oraz metod ich zaspokajania.
3. **Zwiększenie uczestnictwa biznesu** w realizacji zadań ES – popularyzacja dobrych wzorców.
4. **Rozwój oferty /możliwości kształcenia**, w tym ustawicznego (przygotowanie do samozatrudnienia/ udziału w rynku).
5. Wdrożenie **regulaminu** działania **reprezentacji** sektora ES oraz poszczególnych typów PES.
6. Wypracowanie mechanizmów **aktualizacji prawa**.

Co dalej?

1 - Dla Zespołu Z2 właściwymi do szczegółowego opracowania są cele **1, 3, 5 i 6**. Cele 2 i 4 powinny być przedmiotem pracy zespołów ds. **edukacji** (Z3) i **promocji** (Z5).

2 - uzupełnienie opracowań dla: Klubów integracji społecznej (KIS), Spółdzielni uczniowskich (SU), Zakładów pracy chronionej (ZPCh), Spółek non profit (Snp), Typowych podmiotów gospodarczych zatrudniających osoby niepełnosprawne (w różnym znaczeniu tego słowa) (PG).

Załączniki:

- Problemy szczegółowe PES
- Analiza SWOT PES